Контрольный экземпляр

Массе а мехний пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера деза ★ ШОАТТА, 8 ФЕВРАЛЬ, 1986 ШУ. ★ № 17 (7208). ★ Мах 3 кеп.

КПСС ЦК Политбюро

АргIанарча заседане КПСС ЦК Политбюрос дийцад КПСС XXVII съезда кийчо яра тIеIэзаяь мероприятеш чакхъхьарцен цу гIулакха центральни моттигечен партийни органаша бечу балхацен дувзаденна дола массех дош.

ДIадахача шера КПСС ЦК-арча партийни тIехьожжама комитето бьча балха итоагш йийцай. Белгалдахкад, КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума украшлора хьалхе а лелаеш, партен правительствон лоархIамеIлара решенеш кхоачашъяра, дисциплина чIоагIгIара, пуштахой персональ бехитохам лаьхбара, коммунистана КПСС Устало дIадехаран кхоачандара лоаттабу тIехьожкам КПН-ас чIоагIбаь хилар. Партийни тIехьожама комитета термана юкъметте льаттад мохк социально - экономически дегIаоагIнига сихдара, IилIма-технически прогрессана кариГдьяннарех шерра пайда эцара, Кхачаш Энергетически программаш кхоачашъяра, социальни дегIаохара, тIехдьакха корта бохбу малар мелареш алкоголизмацен кхоъзам лоаттабара тIабераза пайте стратегически кийчо яра тIеIэзаяь мероприятеш тоьденнад. КПСС ЦК-ярча КПК-ас чакхдьахача гIулакхий итоагш мота а яь. Политбюрос декъар оттадьяь цун болх дIахо а хIинца дIадехарашка хьежжа эргабакъ-ха тоьбара хьалхдьакхкад харцаяь мел долча хIоммаца кхы а чIоагIгIа кхоъсам лоаттабанза барг ца хилар. партийни органаш оагIоттахьара лоаттабу тIехьожкам берригача кулгеадеча гIулакхаш тIарча нахага, берригача коммунистанна кхоачаргбола гIулакх делга.

Политбюро заседане лаьдийIад СССР Лаьнхьярча Совета делегаци Инде яха хилараг хоьмыхьта В. В. Кузнецова бьча хоьмага. Хьакхайкадьяь советско-индийски доттагIалга отношеней лаьхча боарме хилара чIоагIга разьза хилар, белгалдьяккад дIахо а уж кIоарбеи деГIаккъбел лаьрхIа хилар.

КПСС ЦК Политбюрос ишшта дийцад парте чурчеи арахьарчеи политика кхыдола йолаеш а, царех лаьца йоагIеш йола решеней тIаийцай.

КПСС XXVII СЪЕЗДА—ХЬИНАРЕЧА КЪАХЬЕГАМА 27 ДЕКАДА!

ЯХЬЕ КОТАЛО ЯЬККХАРАШ

РСФСР Министрий Совети Профессионални Союзий Ерригсоюзни Централни Совети хьежай автономни республикаша, краяша, областаша, автономни областаша, городаша, автономни округаша, городийн юртийн районаша, объединенеей, предприятийн, организацийн, учрежденеи, колхозийн совхозийн коллективаша лелаьяьча Ерригроссийски социалистически яъъа итоагIкха.

Котьъянгараш а лаьрхIа, балхах хьакхуларан лаккдарах, 1985 шера РСФСР экономически социальни дегIаоагIлара Пачъахьалкхен планн XI пятилетка заданеишн, КПСС XXVII съезда сийна тIаийца социалистически декхарашт толаме кхоачашдарах РСФСР Министрий Советен ВЦСПС-ен карара кара тела ЦIе байракIшш енней

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР-е ГIОЛЛА:

Старопромысловски район;

Назрановски район;

Беденски район С. Орджоникидзе цIерегIча колхоза;

Надтеречни района «Гвардейский» совхоза.

РСФСР Министрий Совети ВЦСПС-н ишшта хьежай 1985 шера заданеишн XI пятилетен толаме кхоачашн тIехьожжама яр духьа поселкашн юртий Советашн лелаьяьча Ерригроссийски социалистически яъъа итоагIкха.

Котьъянгараш а лаьрхIа, 1985 шера заданеишн XI пятилетен толаме кхоачашн тIехьожжама яраш РСФСР Министрий Советен ВЦСПС-ен карара кара тела ЦIе байракIшш енней

Нохч-ГIалгIай АССР-е гIоллаш:

Новый-Юртовски района **Октябрьски** юрта Совета.

Лаьрхlар кхоачашду

Пачъахьалкхенга шурех духьал дохкара цIаьйттаалагIча пятилетка планаш ханал ъьаьлха кхоачашшир Ачхой - Мартановски района «Урожайный» совхоза фермаша колхозаш. Иъъа а дикагIа къаъьара дош деннад болххлоца шийттаалагIча пятилетке. Хьакъа ян толаме кхоачаш а ду.

Ишшта, январь беттa шуга йохкара план 105 процент кхоачашъяьлIа цар. Из толам баннха аьттув баьннаб хIара кхоабача Iаттагара 280 килограмм шура яккхарах. ДIадахача шера январь беттa йьаннха-чунца ийсIийча из 9,8 процент духкагIа я.

Шура алсамйоаккхача къаьъьата ъьинаре къаьъьийгад доярваша Анзорова Тумишас, Эльмурзаева Зоис, Абубакарова Зинас, спотникаша Этаев Мусийта, Хулиев Салмана, доакъар хьатIаькхулача механизатора Тахиров Мутэде, бригадира Махмудов Уме.

Хьайбаш леладераш лоархIабаь дулх дакхара йолча планаш а. ДIадахача шера январь беттa дехкачунца ийсIийча уьх шера цу юкъа дехкар 194 центнер кIезигагIа да.

Шурех дулхи дохкара планаш кхоачаш да яр керттера баьъьан да хьайбаш кхоачам хилал доакъар IаIадаш да хилар. ХIанз из цаъьхьаш леладераш фермаш коллективаша.

Дешадай бац

Кхарарча шера хьалхарча кварталца планаца пачъахьалкхенга 500 тонн шурех 25 тонн дулхи дохка дешаш ба Грозненски районна «Молочный № 1» совхоза хьайбаш лелаьдераш. Мишта хкоачашду цар цIай денхараш? Теттара эсала къаъьыйтад дIабахача бетта.

Ишшта, январе 137 тонн мара шура ехкаш. Юхебисача шин бетта дIаяла еза 363 тонн. ХIанз юкъера лаьрхIа-ча хIара дийнаъьа цига дIалу 4,2—4,3 тонн. Из кIезига я. План кхоачашъяра дийнаъьа йохкар 6.1 тонгара дIакхоачаш еза.

Хьайбаш леладераш лоархIабаь дулх дакхара йолча планаш а. ДIадахача шера январь беттa дехкачунца ийсIийча уьх шера цу юкъа дехкар 194 центнер кIезигагIа да.

Шурех дулхи дохкара планаш кхоачаш да яр керттера баьъьан да хьайбаш кхоачам хилал доакъар IаIадаш да хилар. ХIанз из цаъьхьаш леладераш фермаш коллективаша.

СЪЕЗДА ДЕЛЕГАТ

КАГИРХОЙ ХЬЕХАМЧА

Дуккха ха йисанц КПСС XXVII съездо ший болх дIабомбабе, Вай механична коммунистий цу пацIерча форума сийна хотадьяь да хIанз советски наха нарагIга меч дуьла къаъьегама толамаш, дикагIчарех дикагIбаргаш бе цига делегаталлга тержираш.

КПСС XXVII съезда делегат хержна я СССР 50 шу дизарра цIерегIча хIимзаводе цехе ОТК йохкиГкIйола лаборантка Магомадова Зайнап а. Из доккха сий да, цунга хьежжа лакха ба бехитохкам а.

ХIара - сага вахаре ъьаъьлахоьч дьъьуч, дIадеачун меч бе, дIахо да дезар белгалдакхе деза ха.

Хьабена иъъь дуккха бIаьха бецо а, Зайнап а да дегалецца хIаваь. Керттера дешаче заводица, цун коллективица дуьзаденне — дуккагIдола саъьхетаме вахар уьхеза дIа ма дизадиб ца.

Тиъъо шу гаргга ъьалха балха ера уьхаза берашке кхийна йоI. Нагахьа сагI тешаагIо уьхаза сецца а сецца цо болх борзба вацца. Цъьа-дале, хала гIулакх дар Зайнагга къаьъьер, пробоотборщица йолаш дIа-болабир шиб болх, дагIи адда йола хIара, хотам бохкаяь гIулакх дар. Шозлагlа-дале, коопературни училище яьккхе диплом а яр йийй. Хеталора, бIаьлон професи уьхаяь ма-сенна еза, юрддадича шиъ тIка тIа мах ба дIагIорг1ъ, аьнна. Хьаъьа церна хийттар хиларе. Зайнап хозяйстер коллективаца болх беш. Дуккха а дар заводе цун уйла, ниггат тIауззаш, сакъердалуш дола хIамаш. Вайнаьха яхаш-дерзаш. Мишта хкоачашду дар цоай денхараш? Теттара эсала къаъьыйтад дIабахача бетта.

Ишшта, январе 137 тонн мара шура ехкаш. Юхебисача шин бетта дIаяла еза 363 тонн. ХIанз юкъера лаьрхIа-ча хIара дийнаъьа цига дIалу 4,2—4,3 тонн. Из кIезига я. План кхоачашъяра дийнаъьа йохкар 6.1 тонгара дIакхоачаш еза.

Хьайбаш леладераш лоархIабаь дулх дакхара йолча планаш а. ДIадахача шера январь беттa дехкачунца ийсIийча уьх шера цу юкъа дехкар 194 центнер кIезигагIа да.

Шурех дулхи дохкара планаш кхоачаш да яр керттера баьъьан да хьайбаш кхоачам хилал доакъар IаIадаш да хилар. ХIанз из цаъьхьаш леладераш фермаш коллективаша.

Зайнап лаборантка болх беш. Дуккха а дар заводе цун уйла, ниггат тIауззаш, сакъердалуш дола хIамаш. Вайнаьха яхаш-дерзаш. Мишта хкоачашду дар цоай денхараш? Теттара эсала къаъьыйтад дIабахача бетта.

Ишшта, январе 137 тонн мара шура ехкаш. Юхебисача шин бетта дIаяла еза 363 тонн. ХIанз юкъера лаьрхIа-ча хIара дийнаъьа цига дIалу 4,2—4,3 тонн. Из кIезига я. План кхоачашъяра дийнаъьа йохкар 6.1 тонгара дIакхоачаш еза.

Хьайбаш леладераш лоархIабаь дулх дакхара йолча планаш а. ДIадахача шера январь беттa дехкачунца ийсIийча уьх шера цу юкъа дехкар 194 центнер кIезигагIа да.

Шурех дулхи дохкара планаш кхоачаш да яр керттера баьъьан да хьайбаш кхоачам хилал доакъар IаIадаш да хилар. ХIанз из цаъьхьаш леладераш фермаш коллективаша.

Дуккха ха йисанц КПСС XXVII съездо ший болх дIабомбабе, Вай механична коммунистий цу пацIерча форума сийна хотадьяь да хIанз советски наха нарагIга меч дуьла къаъьегама толамаш, дикагIчарех дикагIбаргаш бе цига делегаталлга тержираш.

КПСС XXVII съезда делегат хержна я СССР 50 шу дизарра цIерегIча хIимзаводе цехе ОТК йохкиГкIйола лаборантка Магомадова Зайнап а. Из доккха сий да, цунга хьежжа лакха ба бехитохкам а.

ХIара - сага вахаре ъьаъьлахоьч дьъьуч, дIадеачун меч бе, дIахо да дезар белгалдакхе деза ха.

Хьабена иъъь дуккха бIаьха бецо а, Зайнап а да дегалецца хIаваь. Керттера дешаче заводица, цун коллективица дуьзаденне — дуккагIдола саъьхетаме вахар уьхеза дIа ма дизадиб ца.

Тиъъо шу гаргга ъьалха балха ера уьхаза берашке кхийна йоI. Нагахьа сагI тешаагIо уьхаза сецца а сецца цо болх борзба вацца. Цъьа-дале, хала гIулакх дар Зайнагга къаьъьер, пробоотборщица йолаш дIа-болабир шиб болх, дагIи адда йола хIара, хотам бохкаяь гIулакх дар. Шозлагlа-дале, коопературни училище яьккхе диплом а яр йийй. Хеталора, бIаьлон професи уьхаяь ма-сенна еза, юрддадича шиъ тIка тIа мах ба дIагIорг1ъ, аьнна. Хьаъьа церна хийттар хиларе. Зайнап хозяйстер коллективаца болх беш. Дуккха а дар заводе цун уйла, ниггат тIауззаш, сакъердалуш дола хIамаш. Вайнаьха яхаш-дерзаш. Мишта хкоачашду дар цоай денхараш? Теттара эсала къаъьыйтад дIабахача бетта.

Ишшта, январе 137 тонн мара шура ехкаш. Юхебисача шин бетта дIаяла еза 363 тонн. ХIанз юкъера лаьрхIа-ча хIара дийнаъьа цига дIалу 4,2—4,3 тонн. Из кIезига я. План кхоачашъяра дийнаъьа йохкар 6.1 тонгара дIакхоачаш еза.

Хьайбаш леладераш лоархIабаь дулх дакхара йолча планаш а. ДIадахача шера январь беттa дехкачунца ийсIийча уьх шера цу юкъа дехкар 194 центнер кIезигагIа да.

Шурех дулхи дохкара планаш кхоачаш да яр керттера баьъьан да хьайбаш кхоачам хилал доакъар IаIадаш да хилар. ХIанз из цаъьхьаш леладераш фермаш коллективаша.

Дуккха ха йисанц КПСС XXVII съездо ший болх дIабомбабе, Вай механична коммунистий цу пацIерча форума сийна хотадьяь да хIанз советски наха нарагIга меч дуьла къаъьегама толамаш, дикагIчарех дикагIбаргаш бе цига делегаталлга тержираш.

КПСС XXVII съезда делегат хержна я СССР 50 шу дизарра цIерегIча хIимзаводе цехе ОТК йохкиГкIйола лаборантка Магомадова Зайнап а. Из доккха сий да, цунга хьежжа лакха ба бехитохкам а

КПСС XXVII съезда накъадолхаш

Ювцаш я КПСС Программа кердача редакце, КПСС Устава де могадеча хувцамий, Керттерча лостамий проекташ

СЕНАХ ЛАТТ ПАРТГРУППА НИЗ?

Ныхха кхъхьегама хьинар айдара, партина гонахьа уж айхъагIа кхотабара бокхха лоархIам бола гIулакх а хинна Даэттад съездат хьалхара документан шерра дувцIара. КIовгра чулоцам бола духха замечанеш, предложенеш, рекомендацеш хьачунтIинный партизме тха гIишлонхоша.

Кхъхьегама овсарле лакхъяра, болх дикагIа вашIтехьбанкхара, хелиха боязам масе сагIорхьара дегIаужагIга Iалашдара де дезачох а шоашу цу хьакъхьа де лерхIачох а дагабува уж.

Белгалданкха лоз сона лаьрхIар ихочачадара хьанкъеха партийни группа тарона тептара йонкхий йолга. Наг-нагтахьа хаттар отт: цунга-ма фу дуууздар, цун-ма духха низ бацар, аьле. Уж эIаминга я, дерригача дешашта шоай вIинни е могардаш царна, аьле хеталу, аьлта духхардола, дешаш бригадаш кулгалхошш, цар совета ца нъастадой, хIаьта партгруппана дуссар фуд? Духха да.

Цо ихотабу нах, айбу саххетам, хьинаре дакъа лоаг общественни вахаре, производство дегIайоалаяра уж оарцагIбоах. Цу гIулякхага хьежжа айлу партгруппа авторитет а сий а.

Управленне подразделенешка хIаьз болх бен а сатIкъе ма совгIа партизни. Вай лакхе мел дийцар бакъдеш я уж е ррингаш аьлча ницца хурггаш. ЦIьхьцца гIалатташ ца доахнаш, лердолчонаш ца ювлийташ ца царех кхъяраш, банъда, шийна хьалхашка латта донхкий дехкъраш диззаз ихочачадеш яраш дукхагIа я. Царех дувцаш кхъстта ала лоь СМУ-2 чу яоагIаче Социалистически Къаьхьегама Турпала Хадиевич Шамсудина кулгалдача бригада коллективах. 130 сар чувоагIаче цун комплексни бригаде вIашагIъеллай партизни группа. Тхона цунне чувоагIа вийтта саг.

Лостам болашш хьалдан да партгруппас де герхIарашт. Царех керттердараш ма чу чуча таронех ма могга духхагIа гайда ящар, пIанаш кхоачашъара дерриге низаш оарцагIдахар, йиллача хана гIишлоп кьагIъар, гIишлонга монтаний базий, хIинца лакхъяр, ишттта кхыдар.

Хан - ханиаъха партсобраш йаьй, цига лоархIаме дешаш дувцаран совгIа, хьинаре дакъа лоаг коммунистана бригада совета юнъеГоргбогана нах белгалбоахкха хана, деррига производственни дешаш нахаца цхьана дувц. социалистически якъ вIашIтехьбанкхара, объективна зиинш йола гойтара агитаци Iалашъю, балха а гIишлошъ ерашта а IатIъаш дар, производстве инбелхьи йола гонахьа моттигаш гучайоах, кердадар хьаллоаш.

Дийтта шу гарга хьалха дар из. Духьхьашха дийцаш цу хана управленне бригадин подрядаГа болх дIаболабелгах дола доьл. Партийни собране нъамбаь хIинар балха кердача формаш лакъа. Комиссин цхьана технар кердачох производствена маГIа пайда баргба, хIаранета цох хьакъургдар фуд. Цу хана денз геттара лакха хьохкамаш гойташ, шоай декъараш тIехдика ихочачадеш хьайоагIа бригада коллективе.

Аьл тарху, цу бригадена ошар аггара хьалха Iалаццу, царна телаш йола наделеш, материалаш, бинДал, зарасни хьалхалла кхыбараша дучуу кIанкъа я, цар болх кхъстаГ ца бахара нуьгалхошша дерригача ду, аьлна. Из харц да. ЦIьхьнка слабезам бин царо на. ХIаьта сеззх латт цу бригада доахкача толамнй кхаьлеш? Из латт аггара хьалха кхъ коллективна барт - цхьоттIойла, хьагIатлоаг, а царна цун болхлочун а хьинарах. Хьаьта уж хьалаш оригаде вIашIтехьдьахкар и цун хIара иттIагIа вола болхло чувоагIа партийни группа.

ГIишлон тIа биззз дай хинна, дерригнех дог лаза, материалаш кхоп бе, царна доал де, хIара хьастамах а ардаяха чIегилгах а найда аца ломабаьб подрядо бригадера бохьлой. КарагIдайнайох нахачам бьа а ца Iеш, тахаларчул дикагIа ихонна кхъхьегилга цар деана а хинна дIаэттад. Керда техниканца хьалхагIатта технологин кардараэара, дикагIйола отпи, кхъхьегама керда методаш нахи дIайбоийтара дерригача ду партгруппа коммунисташа.

«Цхьаннха тайпара йола привелеелени лад парте хилароо, цо хьа кхы е лаиIбе» — метода латтача гIулакхех, коммунизм хьалъара гIулакхех, общественни-политически деятель Хьаьта Iалашъю, балха а гIишлошъ ерашта а IатIъаш дар, производстве инбелхьи йола гойтара агитаци

Съездагара съездагу

Дикала доазув дац

Ухх тІехъаҳча шерашка республікмча промышленкн предприятентга юкъе яҳрача социалистическни «яъе хадданза хьалха латтан хьайогІачарех цаІ и Карабулакски химическн реагентий завода коллективе. Цхьаъхетаралгіа пятилетка планаи совгІа цо архийцар 495 эзар сома маҳа товарни продукт. Йоагіачуп шн процент гарита лаҳхІир къьегама оесарле. Планагіа лаьрхіачуп совгІа паччахьалхенна 456 эзар сом пайда бир.

Ше дьяха мулаш лаьгІ ца долийташ дІадолаьдьеІ завода коллективо шийтталгІча пилетка тхьаъкара шу а. Духъьаъ январь беттa задалеп совгІа цо потребителашка ехъай 195 эзар сома маҳа тайп-тайпара продукци, архийцай эзареш сомий маҳа товарни продукци.

Предприяте коллективо бечаболу цхьа сибгІув марш яц лаххо доладаьдьа масалаша хьахьоккар. Хlара къьхьегама коллективе кертерча хьокхамех цаІ лоаръхІаш ба архчеца продукци дикен тІехьимен мара ца хилийтар. Иу дьакъе а Іалъмате дукха болх баьб цо. Из ишттa хилар къьегата хьаъхоккаш дола дукха масалаш доаладе йиш я. Цхьайттагіа тІехьа пятилетка йолаеннача хьаъхаруш шера ерриге ухх за архчеца продукцех 75,5 процент яр паччахьалкхен дикала Знак йолаш хиннача, Іаьн цун боарам 92,2 процентга дІаьхьалъаб. Цудухьа дІадахача пхе шера цхьа моттиг нийсъеннаш заводо архийца продукцеца ре-ламаш ена е из хоьайтта. Шозлагіа аттестаци ца еш йиеанаъар лаккерча категорех хьаеш йола ерриге продукци, цхьабьяьца, паччахьалхен дикала Знак ягІаш аьнна. тІехьашка тайта йиш йолаш хиннаш царех цхьаккха а. Цхьайттагіа тІехьа пятилетка шерашка цкъа санна дукхха-за а Госнадзора органаш хьожаш хилар заводе архаца продукцеца продукцеге, цхьабьяьца, уж мел хьека продукци цхьаккха тайпа замечани ца еш чаккхьалар.

— Продукци хlаиъарча хьаъаш дІа ма деллаш ре тІехьа дикагіа хилийтара юкъе-йоаларкнза яргйолаш цо продукце дикала тІехьонаъам доаттабу компленсни система (КСУКП), аьлар завода партбюро секретаре А. Синчинова. — Цига дакъа лоаеш хила ела из юкъе-йоаларе декхарйала мел йола службаш. Иу керда ча систе-мо декхарйала иу археца продукци тІа-тІа дикагіа хи-лийтара тІаерзаш организацио-нни, технически, экономически, социальни мероприятеш чаккъьха. КСУПП завода болха юкъе-йоаладелта хlаиъчуп бархІ-ййс шу хьаъча дІадоладир уьхаза. Иу гІулакха вІашагІЬелар лаьрхіа группа. Цул тІекъа-тІа паччахьалкхен дикала Знак а'йолаш номенклатура-гІа археца продукци дикка дукхагІа хилар. Цо хlара шера ца беш бола пайда юкъера лаьрхіача 54 эзар сомага ахьчар.

Духъьаъ КСУКП балха юкъе йоаладарех чаккдолаш дацар гІулакх. Из систе́ма эргайоаъаш тоае ezap. Цига дакъа лоаеш болча болх-лоШта технически дешар а ъхьаш, цар квалификаци лаккйир.

Заводе юкъе йиный ший 31 стандарт. Цудухьа уьхаза шерга пайда ййбу продукци дикагіа хилийтара тІадерзадь мел долча кердадарех. «Дикала маҳ бара дІа» чаҳ-доах технологически цехе.

Лаҳкерча категорех йолча промышленни продукцена аттестаци яра иденага хьежжн, соална нсабь бетта ҳоа а аттестаци йир заводе архаца-ча ъхьаъ тайпарча химически реагенташа, цхьабьяьца, уж мел хьека продукци цхьаккха тайпа замечани ца еш чаккъьхьар.

— Продукци хlаиъарча хьаъаш дІа ма деллаш ре тІехьа дикагіа хилийтара юкъе-йоаларкнза яргйолаш цо продукце дикала тІаъхоьмам доаттабу комплексни система (КСУКП), аьлар завода партбюро секретаре А. Синчинова. — Цига дакъа лоаеш хила ела из юкъе-йоаларе декхарйала мел йола

пятилетка чаккйоалача хана 208250 тонн уж хилийта лерхІ завода коллективо. Хьаъта ъхьайттагіа пятилетка чаккйоалача хана цъьоалагіа категорех архаца-ци йола химически реагент 31400 тонни гарта яр заводе-шийтталагіа пятилетка чаккйоалача хана 40 эзар тоннага дІаккачийта лерхІ на.

Карагіабьяначох ихоьчам а бан. Іе дагз йолаш ец за-вода коллектив. Хlаиъ ухъаза архаеца йола химически реагенташ тІа-тІа дикагіа хилийтара композиционни и модефицированни е лерхІ царна уьх гаргарча хана. Цудухьа нердача тайпаех йолча химически реагентий опытни партеш архаеца цъьоан юкъа йола технологически регламенташ. технически ъьаъаш найдьаъ заводе-пастта ух химически реа-гентош архаеца йолае лерхІ уъхаза. хlаъта 1987 шера се-рийно архаеца йола а дугьяь.

Дlаъо йодача хапа а хими-чески реагенташ ихы а дикагіа хилийтара царна грану-лированни яра йола сушили-ташъ ъьае лерхІ заводе шийтталагіча пятилетка шерашка. Ишттa щелочни ларда тІа, серни кислота юкъера дІа а доаниъаш, химически реагентий опытни партеш архаеца е лерхІ. Гуш ма хилларе, химреагентий завода коллективо Іалъмате дукха балъашъ ду продукци дикагіа хилийтара. Дика ма-йоалаш уж балъаш чакъдаъ-хорах, предприяте коллек-тивана доккха бернат дьяйнад.

Духъьа сменаш, болхлой ба заводе шоаш хъаеш йола про-дукци тІехьина мара ца хи-лийташ. Царех я Блохина Валентина. Коноплинов фе-дор нертге латтача сменай коллективташ. Паччахьал-хкен дикала Знак йола про-дукци мара яра ца хеташ ба аппаратчикаш. коммунистически Іалъмате ударни-таш Вавина Раиса, Холодно-ва Любовь, оператор Гире-ева Зоя, ихы дуьхьа бараш. Дика Йоаца продукци чатх па хlийтара ъхьеаш ба ла-бораташ Цапкаленко Та-тьяна, Михальченко Алек-саидра, къьбараш.

Б. КОСТОЕВ.

КАЛЕЙДОСКОП

ЛАКЪАШ ЛАТТ ДОЛХА ХИШ

Нитерски столице кеоатека ярапьхай ка-тастрофически йоъьаш отгор баььан долаш Ниамея районе исторе чуъь эггара хьаяха Ни-гер ява дода хий лакъьа меган хиллара долча гидрологически тохкамий материалаш.

1984 шера алъха Ниамея районе цІаьхха чІоагІга доГІаш делхар баььан долаш ца хулаш дяса уу тайпара хатар хlаиъ хила тарлуш хиларо чІенхаштта сатем боабаь да мехка столица мала хий доаха-наш бисарш бувабебе-на хьовзам тІа ца от-тайтара де оарпаГІадьяна дола нигерски Іаьдалаш.

Тохкамий материалашка хьеначе, статистически даггеш гулъе йолаййча дегз (1982 пг.) Нигера чура хий цІаькха а нІезнидленнзаш Іаьна санна. ДукхагІа долча пернаяка Нигера чура хий эггара чІоагІга-гІа февраль бутт боладу-луш даьхлуш хиннача, 1984 шера эггара да-кхагІа хилар яз ноябрь бутт бекъьалуш, хlаъта юкъера боарамал 43 процент лоъагІа а ца-лар.

Сахеле уттача йокъьалаш къьовзам поатта-бара йолча Паччахьал-кхенй юкъарча комите-та специальнрования учреждении йолча агро-метеорологеи операти-вини гидрологен цен-тро луча найсагІча дан-неех, 1985 шера Ниямея районе Нигера лаьрхІача шера дебит дилла хулачуп шоозен ахазеен лоъагІа хин-най. АГРИМЕТа дан-неех, дІадахача шера цу тайпара йолча ситуа-ци духхьара Нигера от-тача Іанзар, ишта дар хьаъаш Сахела зонерча кхыча долъача хишта эттарап а — Сенегал, Гамбн, Вольта, Шари. Цу долхача хишка хин-на эггара лаккера хин дебит а яр ишттa цІаь-кха а ца хиннача бесса лоха. Геттара по дар. лерттІача хана 25 эзар квадратнн километр хlаъ йола, тІера тІе хІаиъ 3,5 эзар квадрат-ни километр мара йоа-цача Чад яхача Іама сурт.

Специалнсташа лерхІ. Ниамей районе Нигер ца лакъьата йиш хурша-ташъ ъьаъ Малс терри-торе тІа хина еш йола расход кІезнгбой.

(АПН).

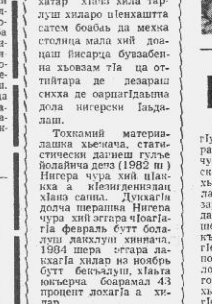

Объективе — Ангола

Керда общество хьалъеча хоалуш дола толамаш дай-хал халкъа Ангола ший мукъагІа йолча шерашка. Из дуденнад ангольски хал-кана португальски колони-заторашта духьала лоат-табаьча къовсамс санна, ишттa революцеца карагІ-дийнарш лорадеча а Іа-льмате йоккхий халонаш а ловш. Ше хьахиначча хьалхарча деношка денз ду-хьала латта йиийай республика Преторе расистий со-цаш йоацача агрессена. УНИТА террористически группировка бандех пайда а ййбеш, уж Гіерт НРА за-

БЕХКТОКХАМЕ СОЦАМАШ ДУ ХА

СССР кхыча мехкашларча гІулакхий министр 1976 ше-ра тІехъьара Токио хиначу-чул тІехъьаГІарча хана советско - японски отношеней кхал хувнаеннад вогІа хъ-ган, Японена доал ларча уъ-зараца шоашта де мел могар даьд.) Москванара бувзамаш шердаргахьа бода ишъ му-къьбовкхьяьргбебаш ца Перташ. Хаддача дІакхьалар политически контактий никъ, лоьбелар ваши юкъера тор-говлеи боярм. Оксанал де-хьарча лаьбелам юкъьболІа тІертараша хьал а хьебеш. Советски мехка йІалла е бо-къьо йолаш йола претензеи е болабелар японски консер-ватораш.

Советски американскнй культалхой вІашагІЬкуййта-чул тІехъьаГІа Токио кхетаде баьлар, антисоветски позице-на японски культалхой лучеи халкъъашта юкъера сий лакъ-деш шахилар. Женеве бань-чача нердача хиъо пеллдар японски консерваторий кор-тош. ХьаТІанхьяьар керда ре-шеиеш е еза ча.

КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхыча мехкашларча гІулакхий министр Э. А. Шеварднадзе керте а волаш хинна советски деле-гаци 15 январь Токио кхьа-чача. Япони белгалдэкхаш яр 20 шерага кхьаъа японски кагий нахи мехкерийн кхийй-на хиларе тешал деш дола-дешш пайсаларе ди». «Из символично ра, — аьлар моттигерча обозревателех цхьанне, — советски мини-стра нозит духьхьала цу дий-наъьа дІайолаелар. Вай мех-ка кхе беза, вешта аьлча, вай деза, пхъьа-дале, океан-ал деъ-арча дилоцина кхъ-ча. Пера дІадаккха а японски халкъъ хьешташта ма санна-ра йола вай политика ут-тае доладелла а. хlаъта, цхьа-гІа дале, экзистенни борз оамалаш, дІаяха, гонахьар-чарна хетараш теркладе де-за, Іомадала деза кхыча халкъашца чаннар а дотта-гІаЛ а долаш даха...»

Советски японски деле-гацеи переговорий истола тІа яьхьар вай халкъашна вІаши дуцаш кІоагІгага кхе-тадайта, духь-дуьхьача сферашка йолаш йола контак-таш цхьаъ, нердача идеяца нинъ болнча лаьрхІа. Дух-кхача дешаех шо-шоашта хе-

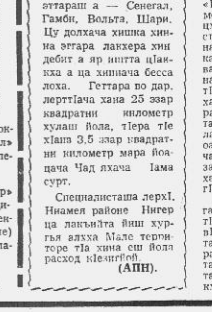

ДОАЛ ДЕШ ІАНГАРА ДОАХ

Шелковской района «Красный партизан» цхьаъ колхоза жа леладеча № 1. № 3 йолча фермашка дечча балхашка хьожаш чакхдалар тхо уъх деношка. Дахкардараш леладеш а йолаш барХІ жа Іуй бригада и цига болх беш.

Тоаденна да жа. Дахкарараш шоаш къьаст-къьаста леладу. Кошараша гьяна йоацача дьяГіеиашка доажаду уж. Комбинорм а тел, хlара бригада ихи тоян а ихы дукхагІа а еннай из.

— Иу совгІа витаминни грануташ а Іалъпьый йоаъа, — йоаъ колхозна керттера ветеринка Брик Бориса. — Уж тедарзьяь яа дахка до-ладелча, Іу хана ихы ба концентраташ а лургьыл бри-гадашта. Ишта ихобабш хиича диза долаш Іангара дарда жа, дика чакхйовс-кхарий. Іохьарий деш йо-ла ха а.

Иховатъка тоннага дІа-ихоачаш йол а я хlара бри-гаде. Цул совгІа 20—30 тони хурредолаш вІалхьар-дар дара ча а хьатІаденад.

Ціенеи достам болаши я чура кошараш. КІнраш йийта, ихы тІа эпараш даь вІенхзатта кнйтъьай дех-нарглолча жена дьяГіа эраш е. Туш да из бехктокхаме кампани толаме чакхъьянккара колхоза спе-циалисташ йоаххо яьлта.

Жа Іуй бригалаша дех-хьар тІаийнад хlара бІа-зийна тІехьа 110 устагІ хьалихкебе, хlаране тІара 2,3—2,5 килограмм цена хьоаса бола тхд дикнх, дІаъьоастаеча хана 26—28 ки-лограмм дозал долаш уж хилийта.

Дика дІадолалъьяд жа Іуша керда шу. Хlаиъ цар дечча балхашка хьежача шоай деккарех уж лоарХІа-лург ца хиларах цхьаккха а шеко яц. Лаххача хьокхаш-машка ихачара тешшамех ъьаъьаьг.

Бригадашта юкъе яьржа-ча социалистически яьхь хьинарегІа болх бу Акеанов Межидеи Даудгаджиев Мир-загаджеи куйгаллача яа Іуша. Укх Іай цхьа устагІа тІера балийтабап. ДьяГіеиашка дика дузаргдолаш доаиаду дар уж. Доакъара ма могга ихом а еш, къьаъьеташ да цоай планаш де-ихараши ихочашлара.

КПСС XXVII съезда сийна субботник долча дийнаъьа шо-шоай моттигашка жа доаладеш хургба колхоза жа Іуй. Иу дийнаъьа шоаш дьяиха алаш шийтталагІча пятилетка фонде дІадахййта лерхІаш ба уж.

М. ТКАЧЕНКО.

МОСКВА «Изолятор» заво-да специалисташа стен-даш тІа тохнамаш дц па-пряжени 1150 а 1500 а йолча кердача изоляторашта. Цу тайпара напряжени а йолаш дІаухийтарбга цъьа-йолча ЛЭП энерги шийт-талгІча пятилетке. Цо йиш хулийтаръьяь йокхъача эко-номнчеи эффентата ихача. Столични предприятешка хьаъь керда оборудовани оттаергьяь «Экибастуз — Кок-четав», «Экибастуз — Урал» ихача а кхыча а электропе-редачей линешка.

СУРТА ТІА: «Изолятор» завода слесарий - сборщи-кий бригадир Сергей Алек-сеев (хьалхарча плане) оборудовани вІашагІйоллача.

В. СОЗИНОВА сурт. ТАСС фотохроника.

Лехараши гучадоахараши

Бетона лаьрхІа медузай

Мел тамаш йолаш из хете-а, цъьабанга, йотаенна-ча шода ъьисанера медуза масса чІоагІга пайдана я бетона дикал лакъьара. Из-раранташ баьхъьа а Ново-российскерча гІишлой де-талаш деча заводе шерра пайда эцаш а я.

Советски Іилманконца ре-цептура кийчьнай цемент-ни маркхал пластичность лакхд йолаш хилийта ца Іеш, шелала духьала отта-душ а хуийтаеш йолча, бе-тона пластификаторашта мептел медузех пайда эца-ра.

Хоаш ма дарра, пластифи-каторапа бетона дикал-лакхъьь ца Іеш, тоъал дукха цемент ихоь йиш а хулийт. Масала, вай мехна пайда эцача дикагІйолча супер-пластификаторех цаІ йолча «С-3» ихачо ланхамарочни бе-тон кийчьъера хана йиш хулийт хlара кубичесни ме-тр. Цо пластификатора 50 килограммага кхачаллца цемент ихос. Иха-бакъьа, практнче шерагІа пайда эцаш йола лохамарочи-на ца бетонаш пайдьяча хана царех оттача хlамай мах пластификатора хул ихоьлча цемен-та маьхал.

Медузин массех йьякха марихалех тохача хlаман-мах суперпластификатора маьхал ворхlаъза лохагІен цементах оттача моллагІча йкыча хlамай маьхал дукха-на а лохагІен хиннаб. Цул совгІа ,медузаца бетона дикал-лакхъьь ца Іеш, тоъал дукха цемент ихос йиш а хулийт. Масала, вай мехна пайда эцаш дикагІйолча суперпластификаторех цаІ йолча «С-3» ихачо ланхамарочни бетон кийчьъера хана йиш хулийт. Ново-российски завода технолога-ша лаьрхІа, пластификатора меттел медузни масса шерра юкъеъхахьар баььан долаш шоай предприяте на производственни программа ихочаш а еш, хlара шера эзар тоннага нІезнигагІа йоа-ацаш цемент ихоеш хиъар. (Медузни массех ихы цъьаь-кха а цъьа дика хlама дакъа-лаш хилар гучаельнна: ме-талаша нІезнигагІа Іатъкъ из).

Медузех производстве пайда эцнача специали-сташа дагадохийтад. Іаьр-жача форда чу хиннача ме-дузий «демографически эк-

хкамо». Ахка долаллуча юк-ъьке Іаьржача форда чу массаза а хулаш йолча ме-дузий «зурита аурелн» яка масса Хlаиъ цъьаь-кха а ца хиннача тайпара, 400 мил-лион тоннага кхочаш йок-кха хиннай, хlаъта гурале, нІезнигагІа хуле а, кхы а люоза йоккхагІа хул. Керт-тера зе чъьарий дахара ду медузаша, хlара денеи-байсанеен маьхерча про-массаш. Ишъярий доаиъьа-ка а цъьа дика хlама дакъа-лаш хилар гучаельнна: ме-талаша нІезнигагІа Іатъкъ из).

Медузех производстве пайда эцнача специали-сташа дагадохийтад. Іаьр-жача форда чу хиннача ме-дузий «демографически эк-

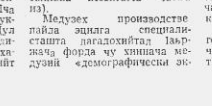

ЭГГАРА КЪОНАГІА ЙОЛА ГІАЙРЕ

Ишттa оаз Кубе Къонала гІайрехъь. Бакъьа, историче-ски сагІонга диллача из алар нийса дан. 1494 шера кора-ьльча ду гІайрено дуккхаза а ший цІераш хийцай. Тхьаъра-ча хана Пинюс яха цІи ле-ладьй цо. Цхьаъкъьда, цхьаъна а цІеро дика сийле ена-ний цунна. Пиратий бІи хин-нача цунах, вайна гаргарча хана Кубе хІаиъара вахар ба-хьан долаш диштарий набах-те хиннай. 1959 шера январь-бетта Революци хьинаъча тІе-хьагІа цунна керда вахар а керда цІи а еннай.

Къонала гІайре... Из, бо-кънадар аьлча, гаттара къо-на я. Цигача бахьча наьха га 30 шерал иІезнига совгІа ма-га йоаладьяь хиина а ца ец. Батабило яхача портера ГІайренга кхачаъна 100 ки-лометр я. Шни сахьата сов-гІа йолча хана тхьамаш дол-ча еноатІадаь ниъь бина гІайрен нертгерча городе — кердача Хироне найсау вай.

Кубинскн Іалъма тоаенна баьсонга ца даьна ма дол-лаш дар да. Цъьабакъьда, цу тоаеннача хьуна юкъера ми-чара ениЙ ца хоэй йола дийна-на гальиан уъхаза мара иййс-луш яц. Ишттa вай крымскн дарех тара дола лоамаш а цухаза пе-ла йола хезача лангустех лаьра а дуъца чре ъьаг ма-ъьаг я.

Из деррига а, олдаш ма хиллара, гІайрен визитни кар-точка да.

— Къонала, цуъна юкъе па доаглаш дукха хІамаш дицад, — ела а къьжаш йоах Къона-йала гІайре социально - эко-номнчеи дегІайоалагІа дала-нировани ева Управление ди-ректора Умбертс Сантанас.

Масала, тха гІайрен тІа мехка эггара дагІа пятуусо-сеи сов боякх. Хlара шера ухъаза 90 эзар тони совгІа грейпсон гулбу. ДегІаенай тха яхчан индустри а. Тха пятуусни комбината ахаъчана продукце мара дуъеи тІарча дукнхача мехнайна йовзаи я иу дьяъе СССР-е а. Совесни Союза и социа-листически содружества кхы-ча мехнй а новъьсотаца тха вІаиТІехъьаннад цІеноШ-ен цаГІапредприятеш ец кхе-лаш йола электростанцеши цІеноШ ду комбинатн хьалье. Йлочни конструкцех хьалдаь цІеноШ — тІе керда улн-цнйи районийн хозал я.

ГІайрен дегаондало — мо-да хий доакхча водохранили-ща: резиденци пладелъь из-тродбена эггара крагІнарех хиннай ухъаза.

Школьникийн студентийн гІайре а ала мегарда Къона-ла гІайренга. Іу тІа баччча къьаст 83,6 процент дешаш ба.

— Тха гІайре, — дІахо йоъ Сантанас. — Интернацнональни я. Ухъаза болх беши денпаш, профессн Іо-мацн е квалнфнкацн лаьрхІа. Латинскн Американ мехканпара 14 эзар зІамига саги йоІи.

Ухъацлено лорарза дьяъье тхьаъча чугулакхий дохий-дохий шоана? Ухъаза революци хилалеха 11 эзар сага лаьрхіа цъьа больница яр — маьхкаш. Мехка гІолла лаьрхІача бераш доара боарам гІайрен тІа ланхаТІа бар, хорш а дІа-юха дуъда лазараш а дьяжа хилара.

Хlаиъ гІайрен тІа баха нах 95 эзар гаргга ба. Кагирхой гІишло я аьнна — из дІаихай-кадьуъ я техъьаГІа уъхаза эзараш мехкарий а кагий нах а баьхкар.

ДІадахача шерашка къьаъ-ча Іалъмагочун тайпара эг-гара дикагІйолча оборудова-нена кийчьъ ши госпиталь, къьжача профиль йолаш юкъе-ъьаь стоматологнческни по-ликлиникаш. ДегІаЙоагІача «ухаҳіенон индустрена» спе-циалисташ кийчьеи йола тех-никнм я тха тхоай.

Цхьабакъьда, — йоах ела а къьежаш Умбертс, — медн-цинскн гІо эпаш йола мотти-гаш хlаиъ чІоагІга иІезнгьеай. Бераш хьалхъуь нкз бо-лаш а ухъаЦлена я. Цу гІу-ланха иІезнга данъа лапаш ЗІамига долча хана денз уж спорта тІадерзадаго.

Оаха Умбертоца нъамаьл ду кубнно - советски дотта-гІаьлъ Ассоцнацне. Мотнгегача филнале — советски кагийча нахеи мехкарашен гІайрен тагнрхошта ихаьыйта сов-гІа ухъаьыйта цнй таь-парча музее. Ухъаза и эггара «ъьонагІа» йола экспонат

— Катюша яха тенне, кагир-хойн студенташ 12-ча Дегр-гиндуеи фестнвала делега-таша Москвера ена сувенир. Іъьастача витрине — хоза-доГаш дьа йола керамнческн ъьааш.

— Уж я советско - кубинскн космическн ъьнчаьа дола-ъььашкемгге — Юрнй Ромаь-ненкоеи Арнальдо Тамайо-ненеи деннача совгІаний «дуб-ГІерашъ». Ишта я революци яьнначуь тІехъьаГІа ухъаза хъьанначуь керамнческн фаб-рнка ихъарий продукцнн.

Марина ВАСИЛЬЕВА, АПН спец. корр.

Поэзе дунен тІа

ЧАХКИЕВ Капитон

Наьна мотт

Са наьна мотт,
Се дошо хьест,
Хьа рузкъа гушеовцчо
Хьо къе ба, йоах.
Сона тхоачамбеш я
Іа тела муки.
Хьа жожъарех Ісаю аз
Сей поэтта ганз.
Дукха хезай сона
Кхы меттай ашарашт,
Тоатолий ювІар а
Лувхкераи бекар я
Дешнаи керкалдеш
Аз тоаккамаш дацдеш.
Юзла топ теръю Іа
Дорха ле хьо баьлча,
Детта тур дицдеу Іа
Хезриоиой кхадиг баьлча,
Чагагар мо бека отт
Йоіаца ле баьлча,
Гургал мо зовне луп.
Задалца, безаниа
Хьа дошуь, поладеш,
Кепа чу детташ —
Хьа оамаз ца йоазе, —
Мишта хуьл гоза Іазьр?
Зовне да хьа дошуь
Ше долчча дуте а,
Цхьаьнга кеп йоаццаш е
Еригьар аз цох оттаи.
Баьккъа, сай пхьоал дечаь,
Лейсеца цІийдийт,
Некарга тІа тийсе
Аз тоаду ца цІеца, —
Кхыъ чоарІаг! тІо къоаго
Ца еходелг сай хьашар.
Кхыъ чоарІаг! бекийте
Эду аз хьог болат,
Шиі йоацача кепа чу
Хьаюлаш цох оттаи.
Цуьнна йоа кеп хьаеш
Дерзабар аз Бийсеш,
Эзарзаза саьнначд
Сай пхьоале со валлаш.
Айса жеп хьийга кхе
Аз хьанан дуьц хьона.

●

ХАМХОЕВ Ахьмад

Аз доккхал ду сай вахарах

Аз доккхал ду се хІарах,
Маьрша, тІоза Іуйре ярх.
Маьлхе сердел, вахар хеттош
Нах кхаьхьго отташ ба.
Аз доккхал ду сайре ярх,
Бетте бийса могаярх.
Седкий къона безам
хьехар
Лаьтта сердал яхьхоу да.
Аз доккхал ду бІаьста ярах,
Бешамашка тІа тохарех.
Ашарашца гІиттий дахьна,
Оаьхьаргаи йоазац де.
Аз доккхал ду, малх
хьетарех,
Шьера ерси сийлъларех.
Куч уьттадеи сучедьанна,
Зизай бесаш лелаш да.
Аз доккхал ду дог1ан мархех
Бериатерча цер хзоллаях.
Сигле екош, гучевше
Лаьтта, лаьтан пуначу.
Аз доккхал ду листаи
хьунех,
Дехьа бесаш цер пенарах.
Гуьржа дебар, хилда вале,
Хьона Іа тоха лорбду.
Аз доккхал ду сай вахарах,
Хьалхехьавьа сай лоамах.
Паиет, безам це боаккъийташ,
Сай гІаддаи лаггаи ъ.
Аз доккхал ду цІенача ферх.
Лаьтта тІолла це лелерах.
Бехке хинна ца балийташ
Са наьрежш екош ъ.
Аз доккхал ду сай доттагІех,
Вежарех мо тешам бинна,
Эшар кхоллаш, доаца
мийсдеш,
Уж массаза а уллуа ба.
Аз доккхал ду сай Дахьенах,
Сомкъьаде, дог тІоздаьнна,
Ираз дебош, кхоана тоавеш
Вазар-лелар цунца де.

●

ДАУРБЕКОВ Борис

Коммунист

Аз доккхал ду,
Се хІинз вахвиг,
Аре сенна,
Мукъа волиш.
Коммунисти
БІаьхьча новкъе
Майрра ваха
Кийча волиш.
«Коммунист» яха
ЦІи тІайолаш,
Лаьтта тІолле
Леларгоалиш,
Сийлаьча баьччий
Уж васкеташ,
Дег чу ойсе
Лелоргдолаш.
Эттара хьалха
Коммунизме
Болхачеролаш.
Се хургволаш.
Аз доккхал ду,
Се хІинз вахвиг,
«Коммунист ва »зи»
Неха яхаш.

●

КОДЗОЕВ Тимур

Аз-м дезар...

Аз-м дезар дога дехьилгех,
Кулгий дІайха доахал дех,
Лорадеш, Лаьтта мархІа
долла,
Оамал гучевьяхьа дех.
Аз-м дезар сай велахкъар,
Маьлхе зіанарх дІатеха,
БІаьстен зизаш де тІеман
гергах.
Хоза яхоллан бе лаьрхІа,
Аз-м дезар сай хене лолаш.
ТІом чухьерчаш, долаццдеш,
Гаьнен шоралле
дІадоаккаде,
Доаккх хургдолаш ше-тІоа.
Хьехе со аз йоахзонгий
керх.
Мерза тетеш цІенга тоам.
Дуне дичага дийрзад яьнна,
Хьахозар догдоахаш хоам.

МОСКВА. ДегІаена экономикеи карагІдьяина социальни хІамашн — цхьан медала шин оагІув я уж. Из болгонца баьхьеш я СССР ВДНХ хьайийлга «Юрт экономически социальни деглаер — СССР Кхачан программа ихоачыалгра доаг» хІамеІара хьал» яха отраслей юкъара выставка. Иокха моттиг кхоастанІ» кердача юртбоахама техника образецаш гойтара. Царех дукхахчарна ший тайпара экзамен хургьа уьхаза механизаторашта, специалисташта, конструкторашта хьалхаяка. Выставке пъьасстта уйла тІайохийт юртбоахама производствена комплексна механизации яра, техника цхьан единицех дукхаха производственни операцешка пайда эца ййни хуллийтаи йолла машиний система кийчъяран кораерзаяран. Экспозицена юкъе иштта гойтаи я ялат локъалара операцеш аттача йоахаш, экспресс-анализаши лабораторни тоххама балхаши сихдеш йола тайп-тайпара прибораши тІехьожама срестдваши. Шерра гойташ я юртбоахама культурши юкъяра индустриални технологеш юкъьеъяра опыт. Кіеига моттиг хетальш, хьайбай боахамерчеи доакъар Іалашдеен балхаита механизаци яра опыт гойтара. ВДНХ СССР XVII съезда хетаьа я выставка.

СУРТА ТІА: теплицанка ДІайийнча тІамашІа облучени ю «Светотрон», масс-секкхаа лаккбу ю хьуьжъам. Установка чу пайда эц аллюмине панелех.

В. СОЗИНОВА,
Г. ХАМЕЛЬЯНИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Къона атеисташ кхебеш

ДИНА ІОТКЪАМАХ МУКЪАБОАХ

Дешархошта атеистически кхетам душ цхьадола ГІулакхаш кхоачашде кагарІдьанна Гроэненски № 26 йолча технически училища колледжа ГІаьрсиг хетальш, къьъстта уьх тІехьарча шин шера а доаллаш.

Из ГІулакх довзаш а атеистически кхетам дешархошта кІоаргагІа бала ГІерташ а лаьрхХІа из болх чахкбоакхаш йола Стефаниди Елена Васильевна. Училище болх беш я «Къона атеист» яха клуб. Цун совего бетта цхьа заседани ю, атеистически темаех йола сайренаш ю. Дика кІийлаьд уьхаза атеистически стенд, альбомаш. Училище арадоах «Атеист» яха генгазет. Цул совгІа, хІара группо аракец «Къона атеист» яха шин-шиі генгазет. Шера цІка хул училище «Атеиста кІира». Цу хана кІиара группа пийла генгазет арахец, дешархошта атеистически темах йола беседаш ю. Генгазетий конкурс ю, царех дикагІдарш белгалдоах.

Училища айхха бувзам лоаттабу республикански краеведчески музеиден Ильма - атеизма республикански кабинет.

Дешархошта атеистически кхетам балара гІулакха доакха новкъосотта ду музеи Ильман болточно Ульянов Любовь Николаевнаи. Цо лекцеи еш, картинай репродукцеш тел. Иштта цо учащиеца елар Зорнев Хьажбикара «Маьт-лоп ю тІа зераете ламазаш дар». Даурбеков Гьаьае «Кхаланаха зинар дечаь», «Эгіалвадь вернавар» яхача и «Московски ха — тхъеь цаІ сахьат». Транзистор дІа а йоаль, кисса юрададь ашна хеташ вар из.

Кисара хьалъьяккха дІаьнига транзистор хьалсеаг Виее. Хьалхедар диктора оаз: «Московски ха — тхъеь цаІ сахьат». Транзистор дІа а йоаль, кисса юрададь ашна хеташ вар из.

Кисара хьалъьяккха дІаьнига транзистор хьалсеаг Виее. Хьалхедар диктора оаз: «Московски ха — тхъеь цаІ сахьат». Транзистор дІа а йоаль, кисса юрададь ашна хеташ вар из.

— Да ма яда хьо вавча — ийккхар Салега.

— Мичахьа я «Селаіаь» яха тинка? — хьаттар Гире.

Кисара города картаческа хьалъьяккхар Виее.

— Школьная яхача улицаІа. Цига даводаш тІехьа везача автобусий номераш 7, 8, 15 я. «Баня» яхача остановка Іовала везя, — аьлар Виее.

БІаргашка боад техача санна хетаделарг кхаьнена.

— Малагіа я Гондурася столица? — хьаттар Коле.

— Тегусигальпа, — жоп делар Виее.

— Ийпіа йоахий цо? — хьаттар Коле шиі новкъосташка. Вовхар баламаш хьалъэаар.

Виее кисара дІамига атлас хьалдаьккхар. Геттара корзагІвалар кхоъ.

— ЧІнгиаи бса уьхазара, ма хулла сихагІа, — аьлар Коле.

Виее кисе а йоайда дІамига книжка хьалдаьккхар. Цу тІа аздаь «Адарах вола СССР спорта мастер» яха деишаи Іодийшар Гире. Керташ юйбе кхийтача санна латтийсар кхоъ.

— Кхы хаттараш деце, тхо дІадолх, — аьлар Виее. Зина хьалха а йьккха, дІаволавелар из. ГІайІане тІехьакхьежар царна кхо йоасар.

— ВІаитІехьа вапарех из сар, — аьлар Коле, йоіи дІамига сагІи кхаІлабаьлча.

— Фу, маца, мичахьа яхача клубе дакъа доацаш хила а мег, — аьлар Сале. МелІа да-кхІ — аьлар Гире.

Кхоъ сих иа душ дІа-хьа кьастар.

— Тхъо сахьати шоазттьеи тхъеста минути шоазе тоаттаде бархІ секунди. — аьлар Виее.

— Ниіса лелаш, вІти, хьа сахьат. — гІадвахар Сали. Бахьан юрададьд аьлна хетташ вар из.

Кисара хьалъьяккха дІамига транзистор хьалсеаг Виее. Хьалхедар диктора оаз: «Московски ха — тхъеь цаІ сахьат». Транзистор дІа а йоаль, кисса юрададь ашна хеташ вар из.

— Да ма яда хьо вавча — ийккхар Салега.

— Мичахьа я «Селаіаь» яха тинка? — хьаттар Гире.

Кисара города картаческа хьалъьяккхар Виее.

— Школьная яхача улицаІа. Цига даводаш тІехьа везача автобусий номераш 7, 8, 15 я. «Баня» яхача остановка Іовала везя, — аьлар Виее.

БІаргашка боад техача санна хетаделарг кхаьнена.

— Малагіа я Гондурася столица? — хьаттар Коле.

— Тегусигальпа, — жоп делар Виее.

— Ниіса йоахий цо? — хьаттар Коле шиі новкъосташка. Вовхар баламаш хьалъэаар.

Виее кисара дІамига атлас хьалдаьккхар. Геттара корзагІвалар кхоъ.

— ЧІнгиаи бса уьхазара, ма хулла сихагІа, — аьлар Виее.

Виее кисе а йоайда дІамига книжка хьалдаьккхар. Цу тІа аздаь «Адарах вола СССР спорта мастер» яха деишаи Іодийшар Гире. Керташ юйбе кхийтача санна латтийсар кхоъ.

— Кхы хаттараш деце, тхо дІадолх, — аьлар Виее. Зина хьалха а йьккха, дІаволавелар из. ГІайІане тІехьакхьежар царна кхо йоасар.

— ВІаитІехьа вапарех из сар, — аьлар Коле, йоіи дІамига сагІи кхаІлабаьлча.

— Фу, маца, мичахьа яхача клубе дакъа доацаш хила а мег, — аьлар Сале. МелІа да-кхІ — аьлар Гире.

Кхоъ сих иа душ дІа-хьа кьастар.

ХЬАМСАРА ЦІЕН-НОАНОЙ!

«Техника в быту» яхача № 32 йолча тинка ту (Орджоникидзе пр., 77) йоахаш я «Самсара» яха ХІамаш цІенъеш — дезинфекци еш йола паста.

Вариаш, рановиш, газоотделитель, унитазаш цІендеш дезинфекци еши я паста.

Мах — 55 кеп.

«Промтовары» яха объединени.

ХЬАМСАРА КХАЛНАХ!

№ 54 йолча «Обувь» яхача тинка тІа дувла (Дзержинске ул., 10). Цу чу йоахаш я чутеха йІайха подкладка а йолаш йола кхалнаьха, икаш.

Модага хьежжа хьаль я йккаш.

Мах — 80 сомагара 90 сомага кхачъалца.

«Промтовары» яха объединени.

ТЕЛЕВИДЕНИ

8 ФЕВРАЛЬ

І ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Октябра 30 шуьу дІаоаца цІерагІча Запорожскаи областна культура. Цієн «ІажнигІар» яха ансамбла концерт.
9.00 — «Цхьаьъен чоалхен бандгарашш». Дашата — ноаматта телевизионни программа.
9.30 — Тамашійна хІама а дешнаш тамашІена хІамаш».
10.00 — «Могашан».
10.40 — «Любовь Тимофеевна яха художественни фильм» иокъарта премьера.
11.20 — «Хезарамзен болам».
11.50 — Архитектор Л. Руднев.
12.20 — «Массанена а хІарахена а», т. Казанера медицинскин доктор, профессор Ю. Балкаев.
12.50 — Фотоконкурс «Объектив — Дайкирн».
12.55 — «Городи иокъушоаларн», г. Пенэра иокъушоаларни клубан. 1-гІа передача.
13.30 — А. Вен. «Волоколамское шоссе». СССР — ГДР.
14.00 — Цірагіча Московски художественни академически театра фильм - спектакль.
14.30 — «Нерадаарш».
14.45 — «Велоколамское шоссе» фильм - спектакла дІаха доаца.
15.30 — «Гушдаи — теша хьалдаьъ».
16.30 — «Нерадаарш».
16.35 — «Хамала шийн».
Сергей Есенина поэтически анъен, Бшар на СССР «Хьалха артист Ю. Яковлев.
16.50 — «Доттагіаш». Телевизионни журнал.
17.20 — Цимбалистий ансамбла концерт.
17.30 — «Ийпіарашш». Ихел ера-Дайкирн.
18.20 — «Мультипликацеи Фальгаш». 3-гІа передача.
19.25 — «Нерадаарш».
19.25 — Центральни телевизионни экранна тІа дуьхьашта. Художественни фильм «Вахар хоза» (СССР — Италн).
21.00 — «Ха».
21.40 — «Фу! Мичаа? Маца!» яхача науье ъьоаалагІа.
22.55 — «Нерадаарш».
23.00 — «Ленинградера анекдоташ» яхача фильм - концерта тІа премьера. Дахьа лоацаш ва А. Дольский.

ІІ ПРОГРАММА

8.00 — «Іуйранана гимнастика».
8.20 — «Дерриге ха безам ба». Киножурнал.
8.30 — «Ритмически гимнастика».
9.00 — Музыкальни передача «Іуйранана почта».
9.30 — «ДІахьожаьвалар».
А. Блокица іовзавина поэтическа концерт. Телевизионни документальни фильм.
10.00 — Диалог Ф. Шопена цІерагІча XI дунен хІалхьаьта юкъерча конкурса лауреата Т. Пензаева.
10.20 — «Лаьттан, сигалеи фокра тІен».
10.30 — Сверделовски студе телевизионе программа.
11.50 — Дзюдо латарах дунен хІалхьаьта юкъара турнир. Финалера передача.
12.20 — «Тіехье». Телевизионни пхи серн йола художественни фильм. 3-гІа серн.
13.25 — «Нохч - ГІалгІайхен кІнра».
13.35 — Це байраш лелаеш коллективаша. Нохч - ГІалгІай гІишлон управление чуйоаІга хьалха доттагІеи» ордени ле лоацо СМУ-7.
13.55 — Грозненски автопредприятей боллхоша концерт.
14.25 — СССР шоссе Турпалщех летчишка - космонавташца Г. Гречишкен В. Джанибековица дешархоЙ ящаитІекхетар.
15.10 — Іьхьаш тІара фигурин катанех дунен чемпионат. Франциера передача.
15.40 — Мультипликационни фильмаш.
16.05 — «Котбьаьмпарш». Ветеранин связиститі ящаитІекхетар.
17.30 — Москвера музыкальни цІенош. Э. М. Васнецова цІагІа.
18.30 — «Реклама».
18.55 — «Ах, Антарктида хоржех». Телевизионни документальни фильм.
19.25 — Конькобежни спортах дунен чемпионат. Кхалнах, Голландера передача.
20.00 — «Бийса дахьжала хийла шун, берашш».
20.15 — Йигача атлетихах СССР чемпионат.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Покровски ковбалараш». Телевизионни художественни фильм. 1-гІен 2-гІен серий.
23.55 — «Нердадараш».

9 ФЕВРАЛЬ

АЭРОФЛОТА ФИ

І ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Ритмически гимнастика».
9.10 — «Нилмен вахарш». Киножурнал.
9.20 — «Спортлото» 6-гІа тиражонча.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Іуйранаи ду Советски Союза ай».
11.00 — Музыкальни передача «Іуйранана почта».
11.30 — «Путешественний клуб».
12.30 — «Музыкальни киоск».
13.00 — «Юратара сахьат».
14.00 — «Іуйранаи ду Беларусь самъедраме кинокурнал.
14.35 — Эрсей хаьтта музыкальни инструментаи оркестра выступление. Южно - Сахалинскера дачъа.
14.35 — Аэрофлота Дезинфекцеш ящаитІекхеташ: «Аэрофлота тІъамашІа», «Цун лаьккаіл», «Полога Весенская оригинташ».
15.30 — Кемерин музыка концерт. Программе да сценически кІаьхьагара турпалхеи, телевизионни премьер лауреата, СССР халкъа артистех С. Рихтера дунен хІалхьаьта юкъерча конкурсий лауреат О. Кагани кхоачашдар Б. Брамси Н. Гайдни произведенеш.
16.00 — «Нердадараш».
16.10 — «Мюнхаузенаи хоккеи хІамаш». Мультипликацеи фильм.
17.15 — «Шоана, ветеранаш».
18.00 — «Дунен хаьтташа юкъера панорама».
18.45 — «Шайба, шайба». Мультипликационни фильм.
19.10 — «Бакъонаш дуьхьа».
19.55 — «Нердадараш».
20.00 — «Ора передача представлени» (1 январе хиннча передача нердадинхар).
21.00 — «Ха».
21.45 — «Нердача шера представлени. ДІахоаттар.
23.00 — «Нердадараш».

ІІ ПРОГРАММА

8.00 — «Зарница» лІоттар».
8.15 — «Юхаверзар». Художественни фильм.
9.50 — Центральни телевизенен Ерригсоюзни радиен болшаи симфонически оркестра концерт. Дирижер — Свен Гуннар Андерсен (Швеци).
11.00 — Львовски студи телевиденен программа.
11.55 — «Рекама».
12.00 — «Эрсий, мотто».
12.30 — «Тіехье». Телевизионни пхи серн йола художественни фильм. 4-гІа серн.
13.40 — «Тха — корреспонденташа дуьш».
14.00 — «Кинофиша».
15.10 — Конькобежни спортах дунен чемпионат. Кхалнах, Голландера трансляци.
15.55 — «Дунен пачхьалкхаш».
16.30 — «Іа тіехьажина со. Іа». Диалог Р. Рождественски, эрситтаца Р. Рюмина.
17.00 — Хьаьбай дунен тІа».
18.00 — «Ха». Телевизионни спортивни программа.
18.40 — Дунен музыкальни культура тІа ганара. Я. С. Бах. «Магнификат».
19.40 — «Іахара». Дайнзака хьалха ерригна тІа дуьхьашта. Хьаьбай Ринсиэн гражданскин авиационни института студентий балхах.
20.00 — «Время». Дахьлага хиіна шун, берашІ!
20.15 — Конькобежни спортах дунен чемпионат. Кхалнах, Голландера передача.
20.50 — «Времена года». Владимирскин областа Мстеры яха поселок ерригна тІа телевизионни художественни документальни фильм.
21.45 — «Ха».
21.45 — «Дикча ваьха вахарах». «Хьаьбай». Художественни фильм.

РАДИО

8 ФЕВРАЛЬ

6.40 — Керда хоамаш.
6.55 — «Іуйранаи ду». Хоаттам.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — Передачай программа.
8.45 — «Іуйранаи ду» сценка йоахий шуьу, берашІ!
9.15 — «Іуйранаи ду» съезда хьалхара документаш» (ГІалгІай меттала).
10.30 — 10.40 — Реклама.
11.00 — «ІЬоналІ».
11.30 — 12.00 — «Къонахчаьа ласт». Советски Союза Турпалхех Георгий Демченков йола очерк.
12.40 — Концерт.
13.00 — 13.15 — Доттагіалга ба вай низ», (ночий меттала).
15.15 — 17.00 — «Радиокурнал «Кавказа ІуйренаІ».
17.15 — 18.00 — «Музыкальни почта».

УКВ

17.00 — Литературно — музыкальни композици «Халкъ дегалхьен».
17.26 — Нохч-ГІалгІайхен ашарашш.

9 ФЕВРАЛЬ

АЭРОФЛОТА ДИ

7.15 — Республикански газетий обзор.
7.30 — Передачай программа.
7.35 — 7.40 — Хоамаш. Хаоттам.
8.25 — 9.00 — «Шоана дунхьа ешаш ерригна».
11.20 — 12.00 — Аэрофлота Дин» хьаьаь музыкальни программа.
15.15 — 15.30 — Музыка.
16.00 — «Школьни лобус».
16.30 — 17.00 — «Къона тіехье». Телевизионни документальни фильм.
18.00 — 19.00 — «Ашарашца доттагІаи долчарна». Концерт.

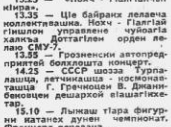

Тахан республике тІоллеи Гроэнеи хунцалуо моркаш а йолаш, лоаа а йолаш, малхбузеьхара секунде 2—7 метр чІоагІа муу а хьежаш, хиеи ферзаа температура тІебисна 9—5. Грозне 1—3 градус шелал йолаш хиеи тарлу.

Тхаанен ломмен моркаш а йолаш, лоаа а делкаш, пхьаьона моттигашца доаца а доаллаш, тайп-тайпарча оагІоанашкъара секунде 3—7 метр чІоагІа муу а хьежаш, тІебисна ферзаа температура тІебисна 9—14; дийнахьа 6—11 градус шелал йолаш хиеи тарлу.

СПОРТ

КІАЛТОХАР

Ростов-на-Дону яхача городе чанхьалхар классически тайпара КІалтохарех йола СССР чемпионат. Цу яхьашка боккха толам баьккхар вай мехкахочо Абаев Аслаудина. Финале И. Дусучиев эша а вьа, СССР чемпиона цІи яьккхар цо.

Аслаудина тхъьа цаІ шу мара дац. Л. Толстоя цІерагІча Нохч-ГІалгІай пачхьалкхаен университета исторически факультета студент ва из. Къонача спортсмена ерриге уйлаш хуьрдолча Олимпийски ловзаращца ювзаенна я.

* * *

Ташкенте чанхьалхар ший лоІаме кІалтохарех йола яьккхар. Вай республикерчаца кхьаь спортсмено шоай довза долча атлетишта юкъе хьалхара моттигаш яьхар. Уж ба М. Гатагажиев, Р. Умаров, Р. Масаев.

М. КАРТОЕВ.

ФЕХИЛА

Іан хана наьхъашка автотранспортаца дуъзаденна хулача хатарех 50 процент машинаш сох сихьа лехкар, харцяьхьа хьалхабоаІга гІертар, лостам харщаха харжар бахьан долаш хул.

Хьалхете а, дукха ба хаоттамех наьъьа тІарен хьалаш теркал ца а деш машинаш сох сиха хехнараш. НаьхъагІа лелара правилаш телхарах хуьда хатараш бахьан долаш доккхий хулаеш дукхалаше а, шоай оамал тІара боалаш бац цхьабоча водителаш.

Нах бахача моттигашца сихьата 60 километраз сихагІа лаалла йиш яц машин. Хіаьта цу сухьалца воде а ша уллача наьъьа тІа тормоз тоха ваш йоаь 100 метр ма йий. Цу хьалаша къьъстта лоархІаме да сухьали йолхача машинашта юкъера юкъьа боарамагІа лелаеш.

Цу тайпара, ший доалаъьара машин йолаш волча С. А. Газиева тІатехаи из Шалински районе наьъьа йисте лаьттача автоманина. Цига чоянаш а яь, ГАЗ-24 машина водитель Х. С. Осмаев больнице вихьаь.

Шоллаеча моттигаш яьхар С. Сулеймонова, А. Асуева, И. Хаджиева, А. Красильникова.

Т. ДОБРОВ,

ДЕШАРХОЙ КОТБАЬЛАР

Дукха ха йоацаш Малгобекски районе № 119 йолча школе чакхъалхар волейболах йола яьхьаь.

М. Горькие цІерагІча совхоз-техникумдо счет 2:0 йолаш эшабир — «Алханчуртский» совхоза волейболисташ. Хьалхарча туре иштта дика лаьтар гороно, № 19 йолча школа, «Кавказ» яхача совхоза командаш.

М. МАЖИТОВ.

Цу хІамаша хьахьоьх ший лоаьлъьа машинаш йолаш боалча наьъьа уж бокъо йоацаш сих лехнига а наьхъагІа лелара дисциплинна пар геттара эсала хилар а.

ДІадахача кІираІа республика наьъьашка 8 автозавран ый 4 сар ве а вуьш, 4 сага чоянаш а еш.

НГІАССР МВД ГАИ.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 82. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехнтокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни хаьара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-85-64, корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС. 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора—2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадулг шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ02075. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 529.